

remélheti, mert könyve nemcsak az ifjúságnak és az iskolának szól, hanem kivétel nélkül mindenki megszívlelésére számíthat, híven derék Mentőegyesületünk jelszávéhoz: Mindenkit érhet baleset!

A honi viszonyokra vonatkozólag álljon itt a következő — bizonyára nem elszigetelt — adat a »Nemzeti Közoktatás« 1937 ápr. száma nyomán:

Gyakorlati nevelés az utca rendjére. A forgalmas útvonalon épült XI., Horthy Miklós-út 27. sz. iskola évek óta állandósította azt a szokást, amit egy ujság mint külföldi újítást említ: »Az iskola altisztje tanítás előtt és után a legnagyobb pontossággal és körültekintéssel a tanulókat csoportosan átvezeti a forgalmas útvonalon. Az altiszt piros zászlócskával már ismert alak a nagyforgalmú úttesten. Az iskolában más eszközzel is védik a tanulókat a közlekedés baleseteitől. Az iskola rendelkezik egy kis méretű, de szabályszerű forgalmi lámpával, amelyet könnyen át lehet szerelni egyik helyről a másikra. Felszerelhető a tornateremben, ahol ezzel a lámpával tanulják még a tanóra alatt a közlekedési szabályokat. Máskor a folyosókereeszteződéseknél használják, de nem állandóan egy helyen. Ilyenkor egy tanuló karszalaggal a karján zászolyon állva, mint közlekedési rendőr irányítja a folyosó forgalmát. A jövő-menő csoportok figyelemmel kísérik a lámpát és a jelzés szerint várakoznak, vagy haladnak tovább. A helytelenül haladó gyereket a »rendőr« figyelmezteti, a többször »vétőt« pedig a tanítónéni, mint »rendőrbíró« elítéli. Ez a mód megfelel a gyerek játékos természetének, amikor a felnőtteket utánozva, az élet komoly jelentőségű tudnivalóit sajátítják el.

—m—

H. Nohl: Charakter und Schicksal. Eine pädagogische Menschenkunde. 2 verbesserte Auflage. 1940. G. Schulte-Bulmke Verl. Frankfurt a. M., 8-r., 198. lap.

E könyv, melynek első kiadása 1938-ban jelent meg, most új kiadásban áll előtünk, némi átalakításban. A szerző jól ismerte a magyar pedagógusok előtt, hiszen kevesen vannak, akik a »Nohl-Pallat«-ot nem forgatták még kezükben, ahol az egyik szerkesztő, Nohl írta meg röviden (II. köt. 51—75) a »pedagógiai emberismeret« c. fejezetet. A könyv két részből áll: az egyikben »az emberi lét felépítésének törvényeit« tárgyalja, oly kérdésekben, min a lélek rétegződése, a lelki folyamat szerkezete, az objektív és szubjektív jellem, az emlékezés szerepe, a jellemvonások ellentéttsége. A 2. részben (»életformák«) a temperamentumokról van szó, majd a nemek különbségeiről, a fejlődés fokairól, a faji különbségekről, a hivatásbeli eltérésekről stb. Több elvi kérdésünk volna a szerzőhöz: mi teszi épen ezt a tudásanyagot »pedagógiai« emberismeretté? Miért nem tisztázza a »sors« fogalmát? Miért nem deríti ki a részleteket illetőleg, hogy az oly annyira irracionális sors miképp hat a jellemre? stb. Az ilyenmő elméleti alapvetés hiányát kétségtelen érezzük. Valószínűleg egy emberismeret (Menschenkunde) általában is tisztázatlan problematikájú, egy »pedagógiai« emberismeret pedig különösen az. Mindamellet nagy tanulság és öröm olvasni Nohl könyvkönyvét, aki oly sokszor emlékeztet Dilthey finoman árnyaló gondolatstílusára. Könyve inkább tanulmányok gyűjteményeként hat, de ebben van épen az ereje; az essay finom stílusában, lelki hajlékonyságában, sőt elmélyedő vénájában. Pedagógus sokat tanulhat tőle, még ha magának kell is megtenni az utat a filozófiai fejtegetések és a gyakorlat követelményei között.

Dékány István.